

Pwyllgor	Y Pwyllgor Safonau
Dyddiad	23 Chwefror 2026
Teitl	Aelodaeth y Pwyllgor Safonau
Awdur	Siôn Huws, Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau
Pwrpas	Er gwybodaeth

Cefndir

1. Mae Pwyllgor Safonau Cyngor Gwynedd yn cynnwys pump ‘aelod annibynnol’ (unigolion sydd heb unrhyw gysylltiad â llywodraeth leol), ynghyd ag un aelod o gyngor cymuned a thri aelod etholedig o Gyngor Gwynedd.
2. Mae Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001 (“y Rheoliadau”) yn caniatáu i’r awdurdod benodi aelodau annibynnol am un cyfnod o rhwng pedair a chwe mlynedd a’u hail-benodi am un cyfnod olynol pellach, o ddim mwy na phedair blynedd. Mae’r gallu i ail benodi yn caniatáu parhad ond ar yr un pryd yn atal unigolyn rhag mynd yn rhy ymgorfforedig yn y pwyllgor. Mae hefyd yn golygu nad yw’r Pwyllgor yn colli’r profiad a’r arbenigedd y mae aelod wedi ei ennill yn ystod ei (g)wasanaeth.
3. Gosodir trefn statudol ar gyfer penodi aelodau annibynnol, sy’n cynnwys hysbysebu’r sedd wag a chyfweld ymgeiswyr gan banel penodi. Bydd y panel yn cyflwyno argymhelliad i’r Cyngor Llawn, sydd â’r hawl i benderfynu ar y penodiad. Serch hynny, nid oes rheidrwydd i ddilyn y broses hysbysebu a chyfweld hon wrth ail-benodi aelodau annibynnol.

Y Sefyllfa Bresennol

4. Yn ei gyfarfod ar 5 Chwefror 2026 fel ail-benodwyd Hywel Eifion Jones am gyfnod pellach o bedair mlynedd fel Aelod Annibynnol o’r Pwyllgor gan y Cyngor Llawn.
5. Cododd sedd wag yn dilyn ymddiswyddiad diweddar un o’r Aelodau Annibynnol, Sonya Khade. Yn ogystal a hyn, yn dilyn 10 mlynedd o wasanaeth gwerthfawr i’r Pwyllgor, bydd ail dymor aelodaeth Aled Jones yn dod i ben ym mis Mawrth eleni. Byddwn felly yn mynd i ati i hysbysebu’r ddwy sedd wag gyda’r bwriad o fedru cyflwyno argymhellion y Panel Penodi i gyfarfod y Cyngor Llawn ar 14 Mai 2026.
6. Diwygiwyd yn Rheoliadau eleni gan lacio rhywfaint ar y rheolau oedd yn rhwystro cyn-aelodau a chyn-swyddogion o awdurdod y Pwyllgor rhag cael eu penodi fel aelodau annibynnol. O hyn ymlaen felly, ni chaiff person fod yn aelod annibynnol os yw:

- yn aelod neu swyddog (neu yn briod neu mewn partneriaeth sifil ag aelod neu swyddog) unrhyw gyngor sir/bwrdeistref sirol, awdurdod tân, awdurdod parc cenedlaethol, neu gyngor cymuned/tref.
- yn gyn aelod o Gyngor Gwynedd hyd nes bod cyfnod o ddwy flynedd wedi mynd heibio ers i'r person hwnnw beidio a bod yn aelod neu, os oedd yn dal swydd uwch, swydd gabinet neu swydd weithredol, bod pum mlynedd wedi mynd heibio ers iddo/i beidio dal swydd o'r fath
- Yn gyn swyddog Cyngor Gwynedd oedd yn dal swydd o dan gyfyngiadau gwleidyddol neu yn swyddog cofrestru hyd nes bod cyfnod o ddwy flynedd wedi mynd heibio ers iddo/i beidio â dal swydd o'r fath.

Argymhelliad

7. Gofynnir i'r Pwyllgor nodi'r wybodaeth